

Затверджено

на засіданні Комітету

протокол № 28 від 16 березня 2016р.

РЕКОМЕНДАЦІЇ

Комітетських слухань на тему

Стабілізація ситуації у вугільній галузі та перспективи її розвитку до 2020 року

(9 лютого 2016 року)

Розглянувши питання щодо проблем функціонування підприємств вугільної промисловості України та шляхів стабілізації ситуації у вугільній галузі загалом, учасники Комітетських слухань зазначають, зокрема, наступне.

Енергетика – це базова галузь національної економіки, ефективне функціонування якої є необхідною умовою стабілізації економіки, задоволення потреб населення та виробництва тепла і електричної енергії. Від надійного функціонування галузі залежать економічний стан та рівень безпеки держави. Не останню роль у цьому відіграє вугільна промисловість.

Водночас, ситуація у вугільній промисловості значно ускладнилася. На території контрольованій Урядом України знаходиться 85 шахт всіх форм власності, що становить 57 % від їх загальної кількості по Україні. З них 35 шахт підпорядковано Міненерговугіллю, якими за 2015 рік при плані 8,7 млн. тон видобуто 6,7 млн. тон вугілля, що на 2,0 млн. тон менше планового завдання (план виконано на 77,4%).

За 2015 рік вугледобувними підприємствами отримано 4 408,4 млн. грн. збитків, що призвело до заборгованості із заробітної плати та оплати спожитої електроенергії. У 2015 році вугледобувними підприємствами з держбюджету отримано 1 212,0 млн. грн., що на 3 047,2 млн. грн. менше ніж у 2014 році.

Непокриті збитки за 2015 рік склали 3 314,4 млн. грн., та зросли у порівнянні з 2014 роком на 2 403,6 млн. гривень.

У 2015 році за спожиту електроенергію нараховано 1 827 677,1 тис. грн., а сплачено лише 505 799,5 тис. гривень. Заборгованість за спожиту електроенергію діючих вугледобувних підприємств за 2015 рік зростає на 1 309 766,9 тис. грн. і станом на 01.01.2016 склала 3 378 985,8 тис. гривень.

Звичайно, Україна не може стояти осторонь світових тенденцій розвитку енергетики, у тому числі ігнорувати вимоги Паризької Рамкової конвенції ООН про зміну клімату (UNFCCC) щодо регулювання заходів зі зменшення викидів двоокису вуглецю з 2020 р., яка передбачає, зокрема, повну відмову від продукції вугледобувної промисловості до 2050 року, і має коригувати свою внутрішню політику.

В той же час, Урядом досі не затверджено стратегічних документів щодо розвитку вугільної галузі, що спричиняє безсистемне незбалансоване (за залишковим принципом) фінансування галузі та, у свою чергу, породжує кризові явища функціонування вугледобувних підприємств та соціальну напругу серед їх працівників.

Тенденції останніх років вказують на концентрацію державної політики на забезпеченні основних вимог іноземних фінансових партнерів та донорів в рамках імплементації законодавства ЄС. Серед цих вимог відсутні питання необхідності реформування вугільної промисловості. В такому разі відповідальність за подальшу долю галузі залишається за Державою, яка навіть у випадку прийняття рішення щодо ліквідації шахт має бути відповідальною з точки зору забезпечення адекватних соціальних гарантій вивільненим працівникам та виконання всього комплексу робіт з ліквідації (фізична ліквідація, екологія тощо).

З метою реалізації першочергових заходів щодо врегулювання нагальних проблемних питань функціонування підприємств вугільної галузі учасники Комітетських слухань рекомендують:

1. Кабінету Міністрів України:

1.1. Затвердити проект концепції Державної економічної програми реформування вугільної промисловості до 2020 року.

1.2. Разом із Міненерговугілля передбачити бюджетне фінансування, необхідне для підтримки збиткових шахт і реструктуризацію шахт, котрі

завершують відпрацювання запасів. Затвердити детальну програму фінансування, яка б враховувала необхідні кошти для закриття шахт, соціальні програми з перекваліфікації вивільнених працівників.

1.3. Створити міжвідомчу робочу групу для вирішення питань мінімізації соціальних ризиків внаслідок вивільнення працівників вугільної галузі на рівні КМУ із залученням представників Міністерства енергетики та вугільної промисловості, Міністерства соціальної політики, інших міністерств, підприємств державної вугільної галузі, приватних компаній вугільної галузі, регіональних органів влади, профспілок, науково-дослідницьких інститутів, експертів вугільної галузі, народних депутатів.

1.4. Розробити концепцію щодо законодавчого забезпечення спеціальних заходів політики зайнятості в умовах економічної кризи, військово-політичних конфліктів та потреби термінової реструктуризації галузей економіки України, яка може мати наслідком масові звільнення найманих працівників.

1.5. Розробити спеціальні міжвідомчі програми реструктуризації людського капіталу та термінові заходи по збереженню, створенню резервних та нових робочих місць для вивільнених працівників.

1.6. Поновити фінансування вугільної промисловості в обсягах, що мають забезпечити сталу роботу шахт з видобутку вугілля та виплату заробітної плати шахтарям, зокрема за програмою «Державна підтримка на часткове покриття витрат із собівартості готової товарної вугільної продукції».

1.7. Вирішити питання заборгованості вугледобувних підприємств по сплаті ЄСВ. Зокрема, розглянути можливість поновлення дії підпункту 8 пункту 4 статті 11 Закону України від 02 вересня 2014 р. № 1669 «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції» (щодо особливостей сплати ЄСВ).

1.8. Вирішити питання заборгованості за спожиту електроенергію, а також з метою уникнення загрози повного припинення постачання електроенергії, та як наслідок техногенної та екологічної катастрофи, встановити для державних вугледобувних підприємств тарифи на електроенергію, як для споживачів 1-го класу напруги з одночасною вимогою щодо 100% оплати спожитої електроенергії.

1.9. Ініціювати внесення змін до Державного бюджету на 2016 рік, якими передбачити кошти на фінансування вугільної промисловості за окремими бюджетними статтями:

- технічне переоснащення шахт;
- капітальне будівництво шахт;

- часткове покриття витрат по покриття собівартості вугільної продукції;
- погашення заборгованості за спожиту електроенергію;
- охорона праці.

1.10. Ініціювати внесення змін до Податкового кодексу України з метою зниження рентної плати за користування надрами підприємствами вугільної галузі.

1.11. Вирішити питання щодо відстрочення або розстрочення боргів з податків та зборів вугільних підприємств перед бюджетом.

1.12. Розглянути питання списання заборгованостей вугільних підприємств перед Пенсійним фондом з відшкодування пільгових пенсій та нарахованих штрафів за нестворені робочі місця для інвалідів.

1.13. Запровадити механізми для забезпечення цінової конкурентоспроможності української електроенергії на закордонних ринках.

1.14. Розглянути можливість реалізації інвестиційного проекту будівництва шахти "Любельська №1-2".

1.15. Передбачити можливість будівництва нових енергоблоків на Львівській ТЕЦ-2 з використанням котлів з циркулюючим киплячим шаром для спалювання вугільної продукції Львівсько-Волинського вугільного басейну.

2. Міністерству енергетики та вугільної промисловості України:

2.1. З метою недопущення дискримінації українських шахтарів і забезпечення формування ринкових принципів функціонування галузі, разом із усіма учасниками ринку розглянути і доопрацювати законопроект «Про ринок вугільної продукції» та внести його до Верховної Ради України.

2.2. Разом із НКРЕКП розробити і впровадити ринкові механізми ціноутворення на ринку енергетичного вугілля.

2.3. Розробити та затвердити програму розвитку перспективних шахт, яка має включати заходи та послідовні кроки з технічного переоснащення та підвищення продуктивності праці на даних підприємствах.

2.4. Внести зміни до Порядку надання спеціальних дозволів на користування надрами, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України

від 30 травня 2011 р. № 615, та Кодексу України про надра в частині зменшення терміну, протягом якого може бути припинено право користування надрами, у разі невиконання без поважних причин робіт, передбачених спеціальним дозволом, з 2 років до 6 місяців.

2.5. Вжити заходів щодо погашення заборгованості із виплати заробітної плати, яка виникла у 2014-2015 роках та забезпечувати першочергову і в повному обсязі виплату заробітної плати у строки, визначені чинним законодавством, Галузевою угодою та колективними договорами.

2.6. Розробити та запровадити механізми для завантаження генеруючих потужностей, у першу чергу за рахунок збільшення експорту електричної енергії за всіма напрямками.

2.7. Розробити та запровадити механізми для забезпечення паритетного і збалансованого завантаження потужностей різних видів генерації, що сприятиме вирішенню існуючих проблем у вугільній галузі.

2.8. Створити міжвідомчу робочу групу із залученням приватних інвесторів для опрацювання шляхів впровадження концепції кластерної моделі функціонування вугільної промисловості та економічного реформування галузі.

3. Контроль за виконанням рекомендацій Комітетських слухань покласти на Підкомітет з питань вугільної промисловості.

4. Рекомендації Комітетських слухань направити Кабінету Міністрів України, Міністерству енергетики та вугільної промисловості України та оприлюднити на сайті Комітету.

Перший заступник

Голови Комітету

О.Домбровський